

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 181

İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1588 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Dışişleri Komisyonu Raporu	6
• Muhalefet Şerhi	9
• Teklif Metni	11
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	11
• Mutabakat Zaptı	12
• Notalar	19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 420170 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı" ile Mutabakat Zaptında değişiklik yapılmasına dair "Notalar"ın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

30/01/2019

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1588)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türkiye ile Somali arasındaki mevcut ilişkilerin ve dostluk bağlarının güçlendirilmesi ile enerji ve madencilik alanlarındaki işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı" 3 Haziran 2016 tarihinde Mogadişu'da imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Zaptı kapsamında iki ülkenin; eşitlik, egemenliğe müşterek saygı ve karşılıklı fayda temelinde petrol, gaz, elektrik, mineral ve madenciliğin yanı sıra petrokimya sektörlerini geliştirmek ve teşvik etmek amacıyla enerji ve madencilik alanlarında işbirliği yapması amaçlanmaktadır.

Bahse konu amaçlar doğrultusunda mezkur Mutabakat Zaptı ile taraflar; ilgili ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca enerji ve madencilik sektörlerinin gelişimine ilişkin bilgi, tecrübe ve uzman paylaşımı, hukuki çerçevelere ilişkin ortak etüt çalışmalarının düzenlenmesi, hidrokarbon ve maden kaynaklarının aranması, çıkartılması ve ürünlerin pazarlanmasına dair ortak yatırımların desteklenmesi ile yerbilimi ve rezervuar mühendisliği, petrokimya ve yan ürünler, hidrokarbonların aranması, üretimi ve rafinajı, enerji ve madencilik alanlarında insan kaynaklarının eğitimi, yatırımları çekmek amacıyla düzenlenen ortak etkinliklerin (seminerler, konferanslar, sergiler, fuarlar) desteklenmesi ile enerji arz güvenliğinin sağlanması amacıyla spesifik projeler uygulanmasını taahhüt etmişlerdir.

Ayrıca Mutabakat Zaptı çerçevesinde, uygun görülmesi durumunda, enerji alanındaki işbirliği ve enerji arz güvenliğinin sağlanması amacıyla uygulanacak projelerin hayata geçirilmesi için Ortak Enerji Çalışma Grubu ile madencilik alanındaki işbirliği planlarının geliştirilmesi ve ihtiyaç duyulan konuların değerlendirilmesi amacıyla Ortak Madencilik Çalışma Grubunun kurulması öngörülmüştür.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-13133

25 Ocak 2019

Konu: Mutabakat Zaptı ve Notalar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3 Haziran 2016 tarihinde Mogadişu'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı" ile Mutabakat Zaptında değişiklik yapılmasına dair Notaları Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20/2/2020

Esas No: 2/1588

Karar No: 128

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 25/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı” ile Mutabakat Zaptı’nda değişiklik yapılmasına dair “Notalar”, 31/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 27/3/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/1588 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 5/2/2020 tarihli 19’uncu toplantısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; tarafların ilgili ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca enerji ve madencilik sektörlerinin gelişimine ilişkin bilgi, tecrübe ve uzman paylaşımı, hukuki çerçevelere ilişkin ortak etüt çalışmalarının düzenlenmesi, hidrokarbon ve maden kaynaklarının aranması, çıkartılması ve ürünlerin pazarlanmasına dair ortak yatırımların desteklenmesi ile yerbilimi ve rezervuar mühendisliği, petrokimya ve yan ürünler, hidrokarbonların aranması, üretimi ve rafinajı, enerji ve madencilik alanlarında insan kaynaklarının eğitimi, yatırımları çekmek amacıyla düzenlenen ortak etkinliklerin desteklenmesi ile enerji arz güvenliğinin sağlanması amacıyla spesifik projeler uygulanmasına yönelik taahhütlerini içeren Mutabakat Zaptı’nın ve Mutabakat Zaptı’nda değişiklik yapılmasına dair Notalar’ın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Somali’nin Afrika ortaklık politikamızda çok kritik bir ülke olduğu, son dönemde bu ülkeye yönelik terör saldırılarının gerçekleştirildiği, Eş-Şebab militanlarının 28 Aralık ve 18 Ocak tarihlerinde Mogadişu-Afgooye yolu üzerinde gerçekleştirdiği terör saldırılarında 2’si Türk vatandaşı, 81 kişinin hayatını kaybettiği, saldırıların hemen ardından, askeri uçağımızla 29 Aralık’ta yaralı 16 Somali vatandaşının, 21 Ocak’ta ise 4 vatandaşımızın ve 6 Somalilinin refakatçileriyle birlikte tedavileri için ülkemize getirildiği,

Somali politikamızın önemli bir ayağını güvenlik sektörünün oluşturduğu, Somali ulusal ordusunun belkemiğini oluşturacak taburların TURKSOM Askeri Eğitim Merkezimiz tarafından eğitilip donatıldığı, Polis Özel Harekât eğitimlerimizin de devam ettiği,

Somali'nin jeostratejik konumu itibarıyla uzun dönemde, ülkemizin Etiyopya, Güney Sudan, Sudan, Uganda ve Orta Afrika Cumhuriyeti başta olmak üzere, çok büyük bir pazara ulaşmasını sağlayabilecek bir noktada bulunduğu,

Somali'de elektrik ve petrol başta olmak üzere, enerji ve madencilik alanında yüksek bir potansiyel bulunduğu, Somali kıyılarında 30 milyar varil büyüklüğünde rezervi olduğu belirtilen bir alanın önümüzdeki dönemde lisans ihalesine çıkarılacağı, ihale sürecinin sağlıklı yürütülebilmesi için Somali Petrol ve Maden Kaynakları Bakanı'nın 6 Mart 2019'da ülkemizi ziyaret ettiği ve enerji ve madencilik alanlarında ülkemizin tecrübelerinden faydalanma arzularını dile getirdiği,

Mutabakat Zaptıyla, Somali'nin bu alanda ihtiyaç duyduğu konularda uzmanlık ve tecrübe paylaşımının sağlanabileceği,

Bir çerçeve metin niteliğinde olan Mutabakat Zaptıyla, iki ülkenin petrokimya sektörlerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesinin sağlanacağı, ortak enerji ve madencilik çalışma gruplarının ülkelerimiz arasında tecrübe ve uzmanlık paylaşımı için önemli bir platform olacağı,

Yine, Mutabakat Zaptıyla tesis edilen hukuki zemin sayesinde, ülkemiz ve Somali arasında iş birliğinin geliştirilmesine yönelik daha somut bir gündemle ilerlenebileceği,

Türkiye'nin bölgedeki ihtiyaçları da karşılamaya yönelik bir bakış açısının olduğu, özellikle Somali'nin elektrik alanındaki ihtiyaçları noktasında öncelikle devlet şirketlerimiz vasıtasıyla bazı projelerin sunulmaya çalışıldığı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü redaksiyon yetkisiyle birlikte aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Volkan Bozkır</i> İstanbul	Başkanvekili <i>Ahmet Yıldız</i> Denizli	Kâtip <i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Tulay Hatunoğulları Oruç</i> Adana (Muhalefet şerhimiz ektedir)	Üye <i>Asuman Erdoğan</i> Ankara	Üye <i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara
Üye <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir	Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum
Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir	Üye <i>Ali Şahin</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Aziz Babuşcu</i> İstanbul
Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul	Üye <i>Ahmet Berat Çonkar</i> İstanbul	Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul
Üye <i>Ümit Özdağ</i> İstanbul	Üye <i>Zafer Sırakaya</i> İstanbul	Üye <i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz ektedir)
	Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük (Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

4- 2/1588 Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırımın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne Muhalefet Şerhimizdir:

Mutabakat zaptında Türkiye tarafından arama faaliyetlerinde bulunacak şirketlerin nasıl belirleneceğine dair herhangi bir bilgi verilmemiştir. Bu sebeple anlaşmada, Türkiye'de ilgili alanlarda faaliyet yürüten şirketlere karşı eşit mesafede durma ilkesinin garantisi olmadığı anlaşılmaktadır.

Somali Hükümeti'nin El Şebab adlı örgütle yıllardır sürdürdüğü savaşta, onbinlerce sivil öldürülmüş ve iki milyona yakın sivilin yerinden edildiği BM raporlarında yer almıştır. Yine BM raporlarında Somali Hükümeti, kolluk kuvvetleri üzerinden halkına karşı şiddet kullanarak protestoları bastırmaya çalıştığı bilgileri yer almaktadır. Diğer yandan gazetecilerin de dahil olduğu bir çok muhalif baskı ve tehditlerden dolayı ifade özgürlüğünden mahrum bırakıldığı da raporlara yansımıştır. El Şebab örgütüne karşı mücadeleyi bahane ederek toplumsal yaşamın her alanına şiddeti ve baskıyı taşıyan Somali hükümeti, imzaladığı uluslararası anlaşmaları ihlal etmesine karşı, şu ana kadar uluslararası kamuoyu tarafından herhangi bir tepki ya da yaptırım kararı çıkmamıştır.

Af Örgütü'nün Kasım 2019'da yayınladığı raporda Somali Hükümeti'nin halka karşı kullandığı şiddetin belki de en güncel kanıtıdır. İnsan Hakları aktivisti Elmas Elman, 20

Kasım 2019 tarihinde aracı seyir halindeyken faili meçhul bir cinayete kurban gitmiş ve Somali hükümeti'nin kontrolünde olan yargı makamları bu cinayete dair herhangi bir soruşturma açmamıştır. Elmas Elman, Somali'de özellikle kadınların maruz kaldığı şiddete karşı mücadele eden sembol bir isim olmasının yanı sıra babası Elman Ali Ahmed de 1996'da tıpkı kızı gibi başkent Mogadişu'da suikaste uğramış bir insan hakları aktivistiydi.

Sonuç olarak; Somali’de yaşanan çatışmalarda hükümetin sivillerin can ve mal güvenliğini sağlaması bir yana halkın demokratik protestolarına bile tahammül edememesi ve bunun yanında temel hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı, idam cezasının uygulandığı bir ülke olması dolayısıyla imzalanacak bu anlaşma, hükümetin halkına karşı uyguladığı şiddeti görmezden gelme anlamı taşımaktadır. Bu nedenle HDP olarak bu anlaşmaya şerhimizi düşüyoruz.

06.02.2020

Serpil Kemalbay Pekgözegü

İzmir

Tulay Hatimoğulları Oruç

Adana

İZMİR MİLLETVEKİLİ BİNALİ YILDIRIM'IN
TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ENERJİ VE MADENCİLİK ALANINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR MUTABAKAT ZAPTI İLE MUTABAKAT ZAPTINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR NOTALARIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 3 Haziran 2016 tarihinde Mogadişu'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı" ile Mutabakat Zaptında değişiklik yapılmasına dair "Notalar"ın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

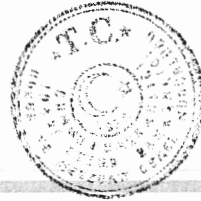
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ENERJİ VE MADENCİLİK ALANINDA İŞ BİRLİĞİNE DAİR MUTABAKAT ZAPTI İLE MUTABAKAT ZAPTINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR NOTALARIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
ENERJİ VE MADENCİLİK ALANINDA İŞBİRLİĞİNE
DAİR
MUTABAKAT ZAPTI

Bundan böyle tek tek "Taraflar" ve birlikte "Taraflar" olarak adlandırılacak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti;

Tarafların mevcut dostluk ilişkilerini daha da güçlendirme isteklerini **göz önünde bulundurarak**;

Taraflar arasında sosyal ve ekonomik işbirliğini kuvvetlendirme ve genişletmenin önemini **dikkate alarak**;

Enerji ve madencilik sektörlerinin her iki Taraf için karşılıklı faydalarına olacak fırsatlar sunduğunu kabul ederek;

aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE 1 AMAC

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti arasında Enerji ve Madencilik alanında işbirliğine ilişkin bu Mutabakat Zaptı (bundan böyle "MZ" olarak anılacaktır), Tarafların eşitlik, egemenliğe müsterek saygı ve karşılıklı fayda temelinde, petrol, gaz, elektrik, mineral ve madenciliğin yanı sıra petrokimya sektörlerini geliştirme ve teşvik etme amacıyla kapsamlı bir işbirliğinin tesisini hedeflemekte ve enerji ve madencilik alanlarında Taraflar arasındaki işbirliğine yönelik belirli prensipleri düzenlemektedir.

MADDE 2 EGEMENLİK

İşbu MZ'nin hiçbir hükmü, ulusal kanunlar ve düzenlemeler ve/veya uluslararası hukuk kurallarına uygun olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ve/veya Somali Federal Cumhuriyeti'nin ülkelerindeki ve veya doğal kaynakları üzerindeki egemenlik haklarını etkilemez.

MADDE 3 YETKİLİ MERCİLER

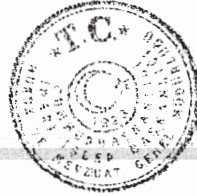
İşbu MZ'nin uygulanmasından sorumlu yetkili merciler:

- Türkiye Cumhuriyeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.
- Somali Federal Cumhuriyeti adına: Somali Federal Cumhuriyeti Petrol ve Mineral Kaynaklar Bakanlığı'dır.

MADDE 4 İŞBİRLİĞİ

1. Taraflar, enerji alanındaki işbirliğini aşağıda belirtilen yöntemler ile geliştirirler:

- a) Tarafların ilgili ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca, enerji sektörlerinin gelişimine ilişkin bilgi ve tecrübe paylaşımı;
 - b) Hidrokarbon faaliyetlerine ilişkin kontrat süreçleri de dâhil olmak üzere, Tarafların enerji sektörlerine ilişkin hukuki çerçeve ile ilgili deneyim ve uzmanlıklarının paylaşımı;
 - c) Hidrokarbon kaynaklarının aranması ve çıkartılmasının yanı sıra imal edilen hidrokarbon ürünlerin pazarlanmasına dair ortak yatırımların desteklenmesi;
 - d) Aşağıda belirtilen alanlarda projelerin geliştirilmesi:
 - i. Yerbilimi ve rezervuar mühendisliği, petrokimya ve yan ürünler;
 - ii. hidrokarbonların aranması, üretimi ve rafinajı;
 - iii. doğal gazın işlenmesi, depolanması, taşınması, pazarlanması ve dağıtımı; ve
 - iv. hidrokarbonlara yönelik altyapı ve ilişkili teknolojilerin geliştirilmesi ve bakımı;
 - e) Enerji alanında insan kaynaklarının eğitimi; ve
 - f) Enerji alanına yatırımları çekmek amacıyla ortak seminerler, konferanslar, sergiler ve diğer toplantıların desteklenmesi.
2. Taraflar, enerji arz güvenliğinin sağlanması amacıyla spesifik projeler uygulamayı amaçlamışlardır.
3. Taraflar, madencilik alanındaki işbirliğini aşağıda belirtilen yollarla geliştirirler:
- a) Tarafların ilgili ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca, madencilik sektörlerinin geliştirilmesine ilişkin bilgi, deneyim ve uzman paylaşımı;
 - b) Her iki Tarafın madencilik alanındaki ulusal uygulamaları, kanun ve yönetmeliklerinin gözden geçirilmesi yoluyla Tarafların madencilik sektörlerinin geliştirilmesine yönelik deneyim ve uzmanlık paylaşımı ile yasal çerçevelere ilişkin ortak etüt çalışmalarının düzenlenmesi;
 - c) Maden kaynaklarının aranması ve imal edilen maden ürünlerinin pazarlanması alanında ortak yatırımların desteklenmesi;
 - d) Aşağıdaki alanlarda projelerin geliştirilmesi:
 - i. araştırma ve arama faaliyetleri;
 - ii. geliştirme ve inşaat;
 - iii. işletme ve üretim ve
 - e) Madencilik alanındaki ortak etkinlikler (seminerler, konferanslar, fuarlar ve yatırımları çekmeyi amaçlayan diğer toplantılar) ve insan kaynaklarının eğitimine ilişkin programların desteklenmesi.

MADDE 5 YATIRIM

1. Taraflar, hidrokarbon ve maden sektöründe hem kamu hem de özel sektör yatırımcıları için birçok potansiyel yatırım alanı olduğunu belirtirler.
2. Taraflar, ilgili özel ve kamu şirketlerini, hukukun gerektirdiği olağan yatırım protokollerine tabi olarak iki ülkede hidrokarbon ve maden sektörüne yatırım yapmaya teşvik ederler..
3. Taraflar, ilgili özel ve devlet kuruluşlarının, her iki ülkede enerji ve madencilik alanlarında faaliyet gösterecek ortak şirketler ve/veya şirketler kurmalarını destekler.
4. Yukarıda 5.2. maddede zikredilen hüküm kapsamında, Somali Tarafı, Türk Tarafına görevlendirilen kuruluşa, doğrudan kendisi ve/veya sözkonusu devlet kuruluşu tarafından oluşturulan bir şirket ve/veya Somali Tarafından tayin edilen bir kuruluş vasıtasıyla veya her iki yöntemle kömür santrallerinin inşası, işletmesi, bakımı, ve ayrıca kömür ticareti (kömür ithalatı ve ihracatı dahil) olmak üzere kömür madenciliği alanında Somali Federal Cumhuriyeti ülkesinde projeler uygulamaları için izin verir.

MADDE 6 ORTAK ENERJİ VE MADENCİLİK ÇALIŞMA GRUPLARI

1. Öncelikle işbu MZ'nin 4.1 ve 4.2 maddelerinde belirtilen hususların hayata geçirilmesi amacıyla, uygun görüldüğünde bir Ortak Enerji Çalışma Grubu (bundan böyle "OEÇG" olarak anılacaktır) kurulur.
2. İşbu MZ'nin 4.3 maddesinde belirtilen konuların ele alınması ve ihtiyaç duyulan diğer konuların değerlendirilmesi ve ayrıca işbirliği planlarının müşterek geliştirilmesi amacıyla, uygun görüldüğünde Taraflar, bir Ortak Madencilik Çalışma Grubu (bundan böyle "OMÇG" olarak anılacaktır) kurarlar.
3. Taraflar, OEÇG ve OMÇG için Tarafların temsilcileri olarak hareket edecek birer yetkili atarlar ("**Temsilciler**"). Bu Temsilciler, OEÇG ve OMÇG toplantılarının gündemi ve amaçları hakkında ortaklaşa karar alırlar.
4. Tarafların Temsilcilerince eşbaşkanlığı yapacak OEÇG ve OMÇG, Temsilcilere belirlenmek üzere Tarafların ilgili Bakanlık, kurum ve idarelerinin temsilcilerinden ve uzmanlarından oluşur.
5. OEÇG ve OMÇG, sırasıyla her bir Tarafın devletinde her yıl bir kez toplanır. Temsilciler, OEÇG ve OMÇG birinci toplantısının amaçlarını, gündemlerini ve yerlerini, işbu MZ'nin 12.1 maddesine göre yürürlüğe girmesini müteakip, 6 ay içerisinde kararlaştırırlar..
6. İşbu MZ'nin hedeflerine ulaşmak için uygulanacak mekanizmanın bir parçası olarak, OEÇG ve OMÇG, gerekli görüldüğü takdirde, Tarafların karşılıklı razası üzerine bilgi paylaşımı ve üzerinde anlaşılan amaçların uygulanması için geçici özel grup(lar)

oluşturur. Rapor paylaşımında bulunmak ve ilgili projeleri incelemek amacıyla söz konusu grup(lar), her iki ülkenin devlet ve özel sektör temsilcilerini dahil eder.

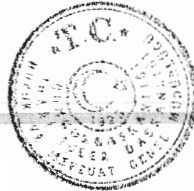
7. İşbu MZ kapsamında yapılacak OEÇG ve OMÇG toplantıları ve işbirliği programlarına katılacak katılımcıların ulaşım ve konaklama masrafları ilgili Tarafça karşılanır.

MADDE 7 GİZLİLİK

1. İşbu MZ kapsamı altında aktarılan bilgiler sadece bu MZ uyarınca ve bu MZ'nin amaçları doğrultusunda kullanılır.
2. Taraflar, bu MZ'nin yürürlük tarihinden önce kamu erişimine açık veya Taraflardan herhangi birinin kamu malı olan bilgiler hariç, bu MZ'nin mevcudiyeti ve koşulları ile bu MZ kapsamında oluşturulan ve diğer Tarafa ifşa edilen bilgiler gizli ("Gizli Bilgi") olarak değerlendirilir ve Gizli Bilgiyi sağlayan/ifşa eden Tarafın önceden yazılı rızası olmaksızın herhangi bir kişiye veya kuruma ifşa edilmez.
3. Bu MZ'nin herhangi bir nedenle sona ermesine bağlı kalmaksızın, bu MZ kapsamındaki gizlilik yükümlülüğü zaman sınırı olmadan yürürlükte kalır.
4. Yukarıda belirtilen hükümlere rağmen, Gizli Bilgi, diğer Tarafın önceden yazılı rızası olmaksızın ve bu maddede belirtilen yükümlülükler ihlal edilmiş sayılmaksızın aşağıdaki durumlarda ifşa edilebilir:
 - a) Bu tür bilgilerin gizli tutulacağına teminine dair Taraflarca yeterli tedbirlerin alınması koşuluyla, herhangi bir Taraf için çalışan danışman veya müteahhidin çalışması için bu tür gizli bilginin ifşa edilmesini gerektiren durumlarda, Tarafların hukuk danışmanlarına, mali danışmanlarına ve sürece dahil olan veya dahil olması öngörülen diğer danışman ve müteahhitlere;
 - b) Bu tür bilgilerin gizli tutulacağına teminine dair Taraflarca yeterli tedbirlerin alınması koşuluyla, Tarafların ilgili personeli ve kamu çalışanına;
 - c) Bu tür Gizli bilginin, Taraflardan herhangi birinin hatası olmaksızın kamuya açık bilginin bir parçası haline gelmesi durumunda;

MADDE 8 İHTİLAFLARIN HALLİ

İşbu MZ'nin yorumlanması ve/veya uygulanmasından doğabilecek herhangi bir ihtilaf, Taraflar arasında diplomatik yollarla doğrudan müzakereler vasıtasıyla dostane bir şekilde çözümlenir.

**MADDE 9
HARCAMALAR**

İşbu MZ gereğince geliştirilecek işbirliğine ilişkin yürütülen faaliyetlerden kaynaklanacak harcamalar, aksi üzerinde Taraflarca yazılı anlaşmaya varılmadığı sürece, harcamayı yapan Tarafça karşılanır. Taraflardan hiçbiri, diğer Tarafın önceden yazılı rızası olmaksızın karşı Taraf adına harcama yapamaz ve/veya mali yükümlülük altına giremez.

**MADDE 10
İNSAN KAYNAKLARI**

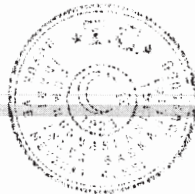
Taraflardan birince diğer Tarafa gönderilen personel, Türkiye Cumhuriyeti ve/veya Somali Federal Cumhuriyeti'nin taraf olduğu yürürlükteki ilgili çok taraflı anlaşmalara ve Türkiye Cumhuriyeti ile Somali Federal Cumhuriyeti'nin taraf olduğu yürürlükteki uluslararası ikili anlaşmalara ve personeli gönderen Tarafın ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak çalışır. Söz konusu personel, Tarafların yazılı rızası olmaksızın görevleri dışında herhangi başka bir faaliyetle ilgilenemez ve bu MZ kapsamında belirlenen görevler dışında ücret almaz.

**MADDE 11
ANLAŞMANIN BÜTÜNLÜĞÜ**

İşbu MZ, bu MZ'nin konuları üzerinde Taraflarca varılan tüm anlaşmaları kapsar ve bu tür konular ile ilgili Taraflarca daha önce üzerinde mutabık kalınan yazılı veya sözlü anlaşmaların yerine geçer.

**MADDE 12
YÜRÜRLÜĞE GİRME, DEĞİŞİKLİK, GEÇERLİLİK SÜRESİ VE SONA
ERME**

1. Bu MZ, Tarafların anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç hukuki usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girer.
2. Bu MZ, Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla her hangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, bu maddenin yukarıdaki fıkrasında belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.
3. İşbu MZ, beş (5) yıl süre ile yürürlükte kalır.. Süresinin bitiminden altı (6) ay önce Taraflardan biri bu MZ'yi yenilememe niyetini diğer Tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, takip eden beş (5) yıllık süre için kendiliğinden yenilir.
4. Taraflardan herhangi biri, işbu MZ'yi sona erdirmeye niyetini diğer Tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirerek herhangi bir zamanda bu MZ'yi sona erdirebilir. Bu MZ'nin sona ermesi, yazılı bildirim alındığı tarihten altı (6) ay sonra sona geçerli olur.

5. Taraflarca aksi karşılıklı yazılı bir mutabakata varılmadığı sürece, bu MZ'nın feshi, MZ'nın geçerli olduğu süre zarfında başlatılan ancak fesih tarihi itibarıyla tamamlanmamış olan program ve/veya projelerin devam eden uygulamalarını etkilemez.

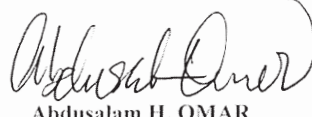
Mogadişu'da 3 Haziran 2016 tarihinde Türkçe ve İngilizce olarak iki (2) asıl nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Bu MZ hükümlerinin yorumlanmasında uyumsuzluk olması halinde İngilizce metin esas alınır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

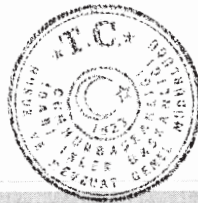

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Abdusalam H. OMAR
Dışişleri
ve Yatırımların Teşviki Bakanı

2016/90414977-Mogadişu BE/11136573

Türkiye Cumhuriyeti Mogadişu Büyükelçiliği, Somali Federal Cumhuriyeti Dışişleri ve Yatırımların Teşviki Bakanlığına saygılarını sunar ve değerli Bakanlığa, Türkiye Cumhuriyeti ile Somali Federal Cumhuriyeti arasında, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın resmi ziyareti vesilesiyle imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı"nda tespit edilen maddi hatalara ilişkin bilgi vermekten onur duyar.

1. Bahsekonu Mutabakat Zaptı'nın imza bölümünde, Somali Dışişleri ve Yatırımların Teşviki Bakanı Abdusalam H.Omer'in sehven "OMAR" şeklinde yazıldığı tespit edilmiş olup, "OMER" şeklinde düzeltilmesi gerekmektedir.

2. Söz konusu Mutabakat Zaptı'nın İngilizce metninin 6. maddesinin 5. bendinin son satırında 13.1 yerine 12.1 yazılması gerekmektedir.

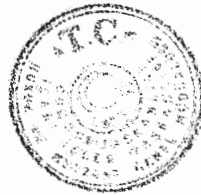
3. Metnin İngilizce versiyonunun 12. maddesindeki "Somali" kelimesinin çıkartılması gerekmektedir.

Büyükelçilik, işbu Notanın alındığına ve bahsekonu düzeltmelerin kabul edildiğine dair değerli Bakanlık tarafından bilgilendirilmekten memnuniyet duyar.

Türkiye Cumhuriyeti Mogadişu Büyükelçiliği, Somali Federal Cumhuriyeti Dışişleri ve Yatırımların Teşviki Bakanlığına bu vesileyle en derin saygılarını yineler.

3 Temmuz 2016

Somali Federal Cumhuriyeti
Dışişleri ve Yatırımların Teşviki Bakanlığı
Mogadişu

SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ
Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı

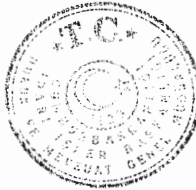
No. MFA/SFR/IC/0700/2018

Somali Federal Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Mogadişu Büyükelçiliğine saygılarını sunar ve değerli Büyükelçiliğe, 2016/90414977-Mogadişu BE/11136573 ve 2017/90414977-Mogadişu BE/12519839 sayılı Notaların alındığını bildirmekten onur duyar ve iç hukuk onay süreçlerinin tamamlanabilmesini teminen, her iki anlaşmada bahsekonu düzeltmelerin kabul edildiğini bildirmekten memnuniyet duyar.

Somali Federal Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı bu vesileyle Türkiye Cumhuriyeti Mogadişu Büyükelçiliğine en derin saygılarını yineler.

Mogadişu, 30 Ocak 2018

Türkiye Cumhuriyeti Mogadişu Büyükelçiliğine
Mogadişu

TBMM Basımevi - 2020